

Goud in het verhaal

Een gespreksleidraad voor intercollegiale reflectie, om met leraren in dialoog het 'goud in hun verhaal' op te delven ter ontwikkeling van hun professioneel denken en handelen

Handleiding

***Goud in het verhaal** is een gesprekstool ontwikkeld om binnen intercollegiale consultaties het gesprek te voeren over alledaagse praktijkervaringen van leraren. Dit gesprek vormt de basis voor het bevorderen van zowel professioneel als persoonlijk leren door met elkaar op zoek te gaan naar 'het Goud in het verhaal'. Door met collega's in gesprek te gaan over alledaagse situaties, ontstaan namelijk nieuwe inzichten en prikkelende reflecties, bijvoorbeeld over de eigen taakopvatting als leerkracht. Dit zijn inzichten die men individueel minder snel bereikt. Deze tool is gebaseerd op de door Kelchtermans ontwikkelde theorie over het persoonlijk interpretatiekader (Kelchtermans, 2023).*

Aanleiding

In tijden van grote lerarentekorten is het aantrekken en behouden van leerkrachten cruciaal voor scholen. Het is daarbij erg belangrijk om zowel startende als doorwinterde leerkrachten te ondersteunen in hun rol als leraar en te vermijden dat ze na een korte periode weer uitstromen of uitgeblust geraken. De tool 'Goud in het verhaal' kan hierbij helpen door leerkrachten in intercollegiale consultaties te ondersteunen in het delven van hun potentieel en het eigen professioneel leren op gang te brengen. Deze tool omvat een theoretisch onderbouwd stappenplan dat ingezet kan worden ter ondersteuning van dit proces.

Deze tool is in elke fase van een loopbaan inzetbaar en werkt als een katalysator voor professionele ontwikkeling. Het is een middel bij uitstek om blinde vlekken in het eigen professionele denken en handelen te ontdekken. Deze waardevolle inzichten vormen de basis voor gerichte vervolgstappen, zoals het kiezen van een passende cursus of opleiding.

Doelstellingen

- Leraren reflecteren samen over dagdagelijkse praktijkervaringen en -verhalen.
- Leraren krijgen zo inzicht in het eigen handelen en denken, m.a.w. 'het goud in hun verhaal'.
- Leraren krijgen concrete handvaten aangeboden voor verdere stappen in hun professioneel leren.
- Procesbegeleiders (bijv. mentoren) gaan door het gebruik van de tool bewuster aan de slag met de professionalisering en ondersteuning van leraren in hun schoolteam.

Link met aantrekkelijk werkgeverschap

In de huidige onderwijscontext is een aantrekkelijke school niet alleen een plek waar goed wordt lesgegeven, maar vooral een plek waar de leraar zélf centraal staat in zijn ontwikkeling. De tool 'Goud in het verhaal' transformeert de school van een werkplek naar een leeromgeving, wat essentieel is voor zowel het behouden van ervaren krachten als het enthousiasmeren van starters. Aantrekkelijke loopbanen draaien om erkenning en verdieping. Waar individuele reflectie vaak stopt bij wat we al weten, boort deze tool via intercollegiale consultatie een diepere laag aan. Door samen 'het goud op te delven' uit alledaagse praktijkervaringen, voelen leraren zich gehoord en gesteund, en ontwikkelen ze zichzelf verder, voorbij de hectiek van elke dag. Dit versterkt de professionele identiteit en voorkomt dat leerkrachten zich geïsoleerd voelen of uitgeblust raken.

Werkwijze

Wie kan met deze tool aan de slag gaan?

Deze tool is bedoeld voor procesbegeleiders die een intercollegiale consultatie voor leraren willen opzetten. Of het nu startende leraren zijn die grip zoeken op de praktijk of ervaren rotten die toe zijn aan een nieuwe impuls of inzichten: deze methode is in elke fase van de loopbaan een katalysator voor groei. Ook voor begeleiders die collega's in dit proces willen ondersteunen.

Waar/wanneer?

De kracht van 'Goud in het verhaal' ligt in de enorme flexibiliteit: de tool is op elk moment in een loopbaan inzetbaar.

Wil je de tool structureel inbedden in de schoolwerking, dan is het essentieel om deze een vaste plek te geven binnen bestaande processen en structuren: integreer de tool in bijv. in startersbegeleiding of supervisiemomenten. Zo leren (nieuwe) collega's dat kwetsbaarheid en reflectie de standaard zijn binnen de school. Daarnaast kan je bepaalde aspecten van de tool integreren in andere professionaliseringsmomenten of teamoverleg: door hier expliciet tijd voor in te roosteren, laat je als school zien dat professioneel leren net zo belangrijk is als het dagdagelijks reilen en zeilen in de klas en school.

Om ervoor te zorgen dat het gegeven van intercollegiale consultatie en steun verankerd worden in de cultuur van de school, kan het zinvol zijn om een kernteam van ambassadeurs of procesbewakers op te leiden die de methode in de vingers hebben en die als procesbegeleider (of in één van de andere rollen) kunnen ingeschakeld worden wanneer de tool wordt ingezet.

Tijdsinschatting

Afhankelijk van het traject of de gelegenheid waarvoor de tool wordt ingezet, kan ervoor gekozen worden om de tool éénmalig of meerdere keren doorheen het schooljaar in te zetten, vb. in het kader van coaching of professionalisering. Het is moeilijk om exact te ramen hoeveel tijd je hier effectief voor moet uittrekken. Dit hangt af van het aantal betrokkenen en van de specifieke keuzes die gemaakt worden bij het uitwerken van de verschillende onderdelen van de tool. Wanneer je werkt met een nieuwe groep, is het belangrijk om ook voldoende tijd te voorzien om zowel de rollen als het proces goed toe te verduidelijken. Reken vervolgens ongeveer 30 minuten voor het bespreken van één praktijkervaring.

Meer lezen?

Bakker, S. (2019). *Rake vragen*. Nijmegen: Het Noorderlicht.

Kelchtermans, G. (2023). *Leraar zijn, leraar worden*. Kalmthout: Pelckmans.

Rake Vragen. (z.d.). *Kwaliteit van aanwezigheid in de praktijk*. Geraadpleegd via: <https://rakevragen.com/kwaliteit-van-aanwezigheid-in-de-praktijk/>

Rodgers, C. R. (2020). *The art of reflective teaching*. Teachers College Press.

Wentink, M. (2018). *De zin van het verlangen*. Geraadpleegd via: https://interaktiel.nl/interaktiel.nl/wp-content/uploads/2018/06/Margriet_Wentink_De_zin_van_het_verlangen.pdf